

עבודה זרה עה

עניין: כבולעו כד פולטו

של"ה שער האותיות

אות ט' - טהרה

(י) עוד יש טומאה רוחנית שהוא האב של אבי אבות הטומאה, והיא טומאת עבירות, כמו שכתוב בהדיא בעריות ובמאכלות אסורות לשון טומאה, והוא הדין בכל עבירה שעושה טמא טמא יקרא. וכשמטהר את עצמו מכל עון ואשמה נקרא טהור, כמו שנאמר (יחזקאל לו, כה): וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גילוליכם אטהר אתכם. ודוד המלך עליו השלום אמר (תהלים נא, ד): ומחטאתי טהרני. והנה מצינו טהרה במים כדכתיב (ויקרא טו, יג): ורחץ בשרו במים וטהר, ומצינו טהרה באש כדכתיב (נמנר לא, כג): כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר, ככה היא טהרת עונות, ומים ואש הוא חסד וגבורה. וענין טהרת האש הוא גבורת התשובה תהיה בוער בו כאש בוערת, ויהיה סובל סיגופים גדולים כפי ערך העונשים אשר חטא, ואף כנגד ד' מיתות בית דין שהשריפה חמורה. ונגד מימי החסד העליון הוא סוד המקוה, מה גדול מאוד ענין טהרת המקוה הן לטומאה והן לטומאת העבירות ליטהר לא סגי בלאו הכי.

לב אליהו פרשת כי תצא

והנה, כלי שנבלע בדופניו איסור - יכולים להכשירו על ידי שירותיו מים, ושימו את הכלי כשירותיו המים, וכבולעו - כך פולטו. אבל אם כלי נטרפה ע"י אש - בלא מים, כגון שצלו בשר טריפה במחבת בלא מים, בזה לא מהני הגעלה - רק צריך ליבון דוקא, והיינו כבולעו באש יבשה בלא מים - כך פולטו באש יבשה דוקא, והיינו ליבון.

וכן הוא ברוחניות: אם אדם עובר עבירה - הרי הוא מטמם את לבו, ונכנסת טומאת העבירה באיברי הנפש, וזהו מה שאחז"ל (ויק"ר כ"א, ה'): "אם עשית עכ"פ אנו רואים שהחטא מכניס טומאה באיברי הנפש, ומטמם את לבו, וצריך להכשיר את טמטום הלב - ולהוציא את הטומאה מאיברי נפשו, וההכשר הוא עשיית מצוה, וזה כהגעלה שמכניס הכלי במים ורותחים והכלי הוכשר ע"א.

אבל יש חילוק איך עשה העבירה, כי אם עשה את העבירה בחמימות גדולה - באש בוערת של תאוה וכדומה - לא מהני להוציא את הטומאה בעשיית מצות כנגדה, אלא צריך תורה דוקא - בליבון של אש התורה! וכדכתיב: "הלא כה דברי כאש נאם ד'!" וזהו מאי דאמר רב יהודה אמר רב: "כל הפורש מדברי תורה אש

פני מנחם פרשת מטות

תשנ"ד סעודה שלישית

למיפלט לא בלע. איתא כבולעו כך פולטו, שדרך ההשתמשות בכלי כך הוא אופן בעור הבליעה, כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וגו', ברוחניות צריך להעביר ברוחניות. באש צריך להעביר באש. ע"י ליבון, וכך גם צריך להיות לגבי הילך הרע, כבולעו כך פולטו, לצער הילך הרע באותו כח שהשתמשו בו. וכתב א"ח את הזכר וגו' ודרשו א"ח להעביר את החלודה, וגם במלחמת הילך כן, כמו שאמר ב"ק אאז"ל בשם השפת אמת להעביר את החלודה אלוועק נעמען דאס זאצערקייט, לסלק ההתעוררות שלא תהיה רגילות. ומפרשה זו למדים דיני ליבון, ואיתא בירושלמי (סוף ע"ז) הליבון צריך שיהיו ניזונות מנתיון ממנה, וכן איתא בטור ובשו"ע (אורח חנה) שהליבון צריך להיות באש עד שיהיו ניזונות מנתיון מהם, ובדבר שדינו בהגעלה (אלא שצריך ליבון בסדקים, או שמחמירים ללבו) כתב הרמ"א (שם סעיף ז) להקל כשיטת המרדכי שגם אם נתלצן כל כך שקש נשרף עליו מבחון, העבודה של בני ישראל היא להוליך כל הניזונות הקדושות שיש בגויים וזוהו הרמז עד שיהיו ניזונות מנתיון, שלא ישאר כלום, כמעשה ארץ מצרים וגו' וכמעשה ארץ כנען וגו' לא תעשו, לקרב ולדבק לצותיתן של ישראל לאחיהם שבשמים, ולדבקה זו, הדבק בחכמים ובתלמידיהם, וזהו ליבון באש, שע"י אש הדביקות וכמו"כ ע"י אש הכעס כנגד הרע, מצטלים ב' הקליפות שישנם, מואב ומדין המחטיוא עד שיהיו ניזונות מנתיון, ועשיו עד שיהא קש נשרף מבחון, והיה וגו' וצית עשיו לקש.

תורת מהרי"ץ פרשת מטות

אך את הזהב וגו' כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וגו'

ובל אשר לא יבא באש תעבירו במים. וברש"י, אך את הזהב שלא יבא שום חלודה. נראה לצד דרך מוסר דהנה כל הליבוניס והגיעוליס באים לרמוז על טהרת הנפש ונקיונו, שאם נתגלגל האדם בעוונות ופשעים צריך להעביר עומתו ממנו, ומה שחטא בהתלכדות וצטמחה ונתחמם בעבירה צריך להזיע זיעה של מלוח, ומה שעשה עכ"פ צתגזרות דמו עליו כן יקום ויתגבר על יצרו, אבל אם לכן דמו וגם צטמח העבירה הי' מלא חרטה ומרירות אלא שלא הי' צתכו לעמוד נגד יצרו ולהתגבר על תאוותיו אזי תעבירו במים ודיו, כי תשובה מכאן ולהבא מהני, אבל עכ"פ צריך שלא ילין וצלחו על העץ, כמו שפי' שלא ילין החטא אלא האדם אלא מיד יעשה תשובה ויתכפר לו, וכמו שאחז"ל ת"ח שעבר עבירה אל תחברר עליו כי וודאי עשה תשובה, וכפי היע"ד עכ"פ (תהלים נ"א ב'): מזמור לדוד צבוא אליו נתן הציב כאשר צא אל צה שבע, דר"ל מיד כאשר צא אל צה שבע החחרט דוד המע"ה ושז צתשובה ולא עמד צתטאו כלום ולכן סר לגמרי עונו וחטאתו ספר. וזה כונת רש"י ז"ל בדרשה זו, אך את הזהב שלא יבא שום חלודה, כלומר שכל תשכחה אללו העבירה, אלא צעוד שהוא כחולדתו ורק כחם מועט צא בו, תיכף ומיד יגעיל עצמו וירחץ בנקיון כפו לטהר נפשו מצטמחות קדושות ושז ורפא לו.